

Zondag 23 januari 2022   Licht in het duister
Evangelielezing : Mattheüs 2 : 1 t/m 12

Misschien heeft het u wel verbaasd : het verhaal dat vanmorgen lezen uit het evangelie. Het bezoek van de wijzen aan de stal in Bethlehem. Meestal lezen we dat begin januari. Zes januari is de datum die de kerk heeft gegeven aan het bezoek van deze wijzen, die later drie koningen werden genoemd. En in ons huis blijft de kerstboom staan totdat de drie koningen bij de stal zijn aangekomen. Onze twee kleindochters logeerden bij ons vlak na de kerstdagen en door hen werden de herders omgedraaid, weer op de weg terug gezet naar de kudde en de drie wijzen werden weer wat dichterbij de stal gezet, met hun kameel en geschenken.

Volgens de kerkelijke traditie begint met het verhaal van de wijzen de periode die wij Epifanie noemen. Jezus Christus verschijnt in en aan onze wereld. En de ster die naar Hem wijst wordt zo een teken van hoop. Deze brengt de wijzen of koningen, naar de plaats waar Jezus is geboren.

Je zou kunnen zeggen: de ster is een geschenk, een teken van Gods liefdevolle aanwezigheid voor alle mensen. De stralen leiden de wijzen, en met hen alle mensen, naar het grote licht: Jezus.

Ze staan bij ons bekend als ‘de wijzen uit het Oosten’. Maar letterlijk staat er in de tekst ‘magoi’, magiërs, en zo is het ook vertaald in de nieuwe vertaling. Die ‘magoi’, dat zijn sterrenwichelaars, die in de stand van de sterrenhemel de wil van de goden lezen.

In het Mattheüs evangelie staan zij symbool voor de verscheidenheid van de volken van de wereld, zoals die toen bekend waren. Zij zien in het Oosten de ster van Gods Zoon opgaan, verschijnen. Dat is Epifanie. Het licht gaat in het Oosten op als een zon van gerechtigheid. Christus verschijnt aan de wereld.

De christenen uit het Midden Oosten die hebben gewerkt aan het thema van vandaag kwamen uit Syrië, Libanon en Egypte. Zij schrijven: De magiërs tonen ons de eenheid van alle volken zoals God die verlangt. Zij reizen vanuit afgelegen landen en vertegenwoordigen heel verschillende culturen, toch drijft hen hetzelfde verlangen, om de pasgeboren koning te zien en te kennen en komen zij uiteindelijk in Bethlehem.

En schrijven zij:

zo worden christenen geroepen zelf een teken te zijn van God, die naar de eenheid van gelovigen verlangt.

Want: samen gebracht uit verschillende culturen, rassen en talen, ondernemen ook christenen één gezamenlijke zoektocht naar Christus en delen in het verlangen om Hem te aanbidden.

Zoals gezegd: het materiaal voor deze Week van gebed voor eenheid is voorbereid door christenen uit het Midden-Oosten. Als kleine, kwetsbare gemeenschap leven zij in een regio waar spanningen en gewelddadige conflicten aan de orde van de dag zijn en waar eenheid vaak ver te zoeken is. De ster van Bethlehem is voor hen een teken dat God met zijn volk meegaat, hun pijn voelt, hun schreeuw hoort en hen compassie betoont.

In het verhaal van Mattheüs is deze donkere kant van de geschiedenis herkenbaar in de moord op de pasgeboren kinderen van Bethlehem op bevel van Herodes de Grote. En toch wordt juist te midden van deze wrede omstandigheden het verhaal van de geboorte van Christus verteld.

Juist op die grillige wereld scheen het licht van zijn opgaande ster. Juist vanuit dit Jeruzalem waar Herodes regeerde, werden later de leerlingen van Jezus als apostelen uitgezonden, als getuigen van Gods mensenliefde en vrede.

Tegelijk bleef de wereld altijd een gevaarlijke plaats. In ditzelfde Midden Oosten, waar martelaren hun leven gaven voor het geloof, wordt vandaag de christelijke kerk bedreigd.

De christenen uit het Midden Oosten vestigen hun hoop, symbolisch gesproken, op de ster van Bethlehem als licht dat ook vandaag in het duister van hun geschiedenis schijnt.

Ook in onze tijd zeggen zij: ook in onze tijd hoort God, de angstkreet van mensen, ook vandaag wijst God de weg van barmhartigheid, naastenliefde en vrede.

Ook wanneer rampen de mensheid kunnen treffen, is God trouw aan zijn Woord. Dat mag worden verkondigd in deze tijd van Epifanie, de verschijning van Gods mensenliefde in Christus. Dat is wat de christenen uit het Midden Oosten ons voorhouden.

Zou wat zij hopen ook voor ons in Loosdrecht waar kunnen zijn? Kunnen wij hun hoop ook op onszelf betrekken?

Deze ster die in het duister schijnt roept ons op om te volgend. Maar hoe komen we die op het spoor?

We leven in een wereld die hunkert naar licht in de duisternis. De wereldwijde coronapandemie en de economische, politieke en sociale crises die daaruit voortvloeien hebben dat eens te meer onderstreept. De ster die tweeduizend jaar geleden opging, roept ons nog steeds om samen op zoek te gaan naar Christus en eensgezind Hem te aanbidden.

Want dan zal de Geest onze harten veranderen, zodat wij schijnen als licht in het duister.

En misschien kunnen we een aanwijzing voor onze weg wel vinden in het laatste vers: en omdat ze in een droom een aanwijzing hadden gekregen dat ze niet naar Herodes terug moesten gaan, reisden ze via een andere route terug naar hun land.

Wat dachten de wijzen toen zij werden gewaarschuwd om langs een andere weg terug te keren? Misschien waren zij erg in de war, maar God toonde hun een andere weg, een andere mogelijkheid.

Wij zijn vaak gehecht aan onze vertrouwde manier om te denken en te doen. Wanneer onze weg dood loopt, vragen wij ons af hoe wij verder moeten. God is er altijd om ons te laten zien dat er een andere weg is. God is er om ons op te tillen uit de teleurstelling die we ervaren als we niet verder kunnen. We mogen er op vertrouwen dat de Eeuwige, die ons het licht gaf, altijd een weg zal geven voor onze voeten.

Als gelovigen, van welke kerk dan ook, zoeken wij naar nieuwe wegen voor de toekomst, zodat het licht van het evangelie blijft schijnen.

En als we zoeken naar momenten waarop wij goedheid, gerechtigheid en trouw hebben zien oplichten, vinden we wellicht sporen van God in ons eigen leven. Die 'lichtmomenten' zijn onze schatten. De kostbaarheden die wij hebben en die wij meenemen op onze weg en op onze zoektocht. Hopelijk kunnen die ons verlangen blijven stimuleren en inspireren, ook op de momenten dat we het dreigen op te geven. Dat we een glimp van licht, van Gods licht ontwaren in onze duisternis.

De teksten waar wij vandaag gebruik van maken is voorbereid door de christenen uit het Midden-Oosten. Zij vormen vaak kleine, kwetsbaren gemeenschappen in een omgeving vol spanning en gewelddadige conflicten. Zij hebben gekozen voor het thema: Licht in het duister.

Misschien had u daar in eerste instantie zelf, net als ikzelf, wat moeite mee, want waren we niet een beetje klaar met kerst?

Deze christenen laten ons voelen dat er op zoveel plekken op de wereld zijn waar dagelijks behoefte is aan het licht van hoop en liefde.

En misschien herkennen we dat zelf ook wel. In deze vaak grijze dagen van het jaar, en ook afgelopen maandag nog de meest deprimerende dag van het jaar. Het is grijs en donker, de gezelligheid van de feestdagen ligt achter ons en ook houdt corona ons nog steeds stevig in haar greep. Wie had dat maart 2020 gedacht? Dat we twee jaar later ons dagelijkse leven nog steeds zo door deze ziekte bepaald zou worden? Genoeg om een beetje gedeprimeerd over te raken toch?

We weten van het verlangen van zoveel mensen in de wereld: verlangen dat God hen niet vergeet, dat God met hen meegaat en zijn liefdevolle licht laat stralen. En misschien zijn we dat zelf wel die daarnaar verlangen.

En dan horen we vandaag met degenen die op zoek gingen naar het Kind, dat er licht is in de duisternis. Een ster gaat ons voor naar Jezus, die het licht brengt in onze duisternis.

En als het Licht is verschenen in onze duisternis, dan kunnen we toch niet anders dan dat licht te verspreiden, om zelf licht in de duisternis te zijn.

Het kan heel zwaar klinken om licht te zijn en als kind van het licht op weg te gaan.

Verbonden als gelovigen van verschillende kerken zullen we daarom met en voor elkaar bidden:

God, U laat uw ster
in ons leven schijnen.
Help ons om zelf
een licht van hoop te zijn.
Zet ons hart in vuur en vlam
zodat uw liefde
ons en anderen
met warmte omringt.
Moge het zo zijn.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger